

**Notitie uitwerking aanbevelingen
Minimabeleid en
Schuldhulpverlening
2023**

Inhoud

1	Inleiding	4
2	Gebruik en bereik minimaregelingen	5
3	Aanbevelingen KWIZ	7
3.1	Overweeg, wanneer mogelijk in de gemeentelijke begroting, een verhoging van inkomensgrenzen. In het licht van de huidige inflatie geeft dat voor huishoudens (meer) beweegruimte;	7
3.2	Overweeg extra ondersteuning te bieden voor inwoners met een (chronische) zorgvraag. Deze doelgroep heeft extra kosten waarvoor zij op dit moment niet gecompenseerd worden bij een (langdurig) laag inkomen (<i>de gemeente had een Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapte chronisch ziekenregeling, deze is echter afgeschaft per 1 januari 2021, in het kader van de Taskforce. Perspectiefnota 2021-2024</i>);	8
3.3	Onderzoek de mogelijkheden en financiële ruimte voor het toepassen van een draagkrachtberekening bij het toekennen van de minimaregelingen;	8
3.4	Zet in op preventie onder doelgroepen die vaker minima zijn dan anderen.	9
3.5	Onderzoek de behoeften van langdurige minima en zet in op maximale participatie in de samenleving als werkaanvaarding voor de doelgroep niet meer mogelijk is;	9
3.6	Blijf inzetten op de communicatie en informatievoorziening omtrent inkomensondersteunende regelingen en het aanbod aan schuldhulpverlening om de gehele doelgroep te bereiken met de juiste informatie;	10
3.7	Blijf de integrale werkwijze handhaven en daarop inzetten, juist omdat multiproblematiek toeneemt;	12
3.8	Neem als gemeente een faciliterende rol op in de communicatie met en tussen ketenpartners op deze beleidsterreinen. Organiseer bijvoorbeeld periodieke overlegmomenten en neem hierin het voortouw om kennis en vaardigheden breed te delen en van elkaar te leren en elkaar in diensten aan te vullen waar mogelijk;	13
3.9	Zet de behoeften van cliënten centraal en probeer waar mogelijk aan te sluiten bij wat zij nodig hebben om stress te verminderen;	13
3.10	Bekendheid geven aan de regeling schuldhulpverlening, ook aan ondernemers;	14
4	Aanbevelingen MEE & de Wering	15
4.1	Werk aan netwerkversterking tussen ketenpartners, onderwijs en gemeente;	15
4.2	Organiseer inloopspreekuren op aandachtsscholen;	16
4.3	Aandacht voor het trainen in gesprekstechnieken en informeren van Interne begeleiders (IB-ers), functionarissen en ketenpartners;	16
4.4	Nog meer versimpelen van aanvragen;	16
4.5	Vertalen overzicht minima- en kindregelingen	17
4.6	Ouderkamers op scholen;	17
4.7	Advies gezonde leefstijl op school en aan ouders en kinderen;	17
4.8	Inzet tolkentelefoon;	17
5	Overige verbeterpunten	18
5.1	Deelname Jeugdfonds Sport & Cultuur (JFSC);	18
5.2	Proactieve benadering van de bekende inwoners zodat zij de regelingen aanvragen;	19
5.3	Gebruik enkele regelingen en niet alles;	19
5.4	Computerregeling;	19
5.5	Duurzame gebruiksgoederen;	19
5.6	Huisbezoeken ouderen;	20

1 Inleiding

Gemeente Heemskerk helpt inwoners met lagere inkomens door middel van minimaregelingen. Deze regelingen bieden inkomensondersteuning aan inwoners die moeten rondkomen van een inkomen tot 110%, 120% en 130% van het wettelijk sociaal minimum.

De minimaregelingen bestaan uit:

- Maatschappelijke activiteiten voor volwassenen;
- Het Kindpakket;
- Collectieve Ziektekostenverzekering Minima (CZM);
- De individuele inkomenstoeslag;
- Jeugdfonds Sport & Cultuur;
- Bijzondere bijstand.

In opdracht van de gemeente heeft KWIZ B.V.(KWIZ) het minimabeleid en schuldhelpverlening geëvalueerd. Het onderzoek geeft inzicht in:

- De omvang en kenmerken van de minimadoelgroep;
- Het gebruik en bereik van de minimaregelingen;
- De effecten van het beleid op de doelgroepen en de inkomens;
- Hoe de doelgroep het beleid beoordeelt;
- Wat de ketenpartners en interne medewerkers van het beleid en de uitvoering ervan vinden;
- Welke bouwstenen de bovengenoemde aspecten opleveren bij het formuleren van het nieuwe beleid.

Door de coronacrisis, die begon in 2020 en nog steeds aanwezig was in 2021, was het dagelijks leven anders. Er waren maatregelen waardoor sportieve en culturele activiteiten niet doorgingen en scholen meerdere keren gesloten waren. Dit kan van invloed zijn geweest op hoeveel inwoners dat de regelingen heeft gebruikt. Bij de beoordeling van de huidige cijfers in 2023 zien we een andere ontwikkeling in de cijfers. Hierin zien we een hoger bereik en een stijging in het budget.

In het rapport “Evaluatie minimabeleid en schuldhelpverlening gemeente Heemskerk” heeft KWIZ een aantal aanbevelingen gedaan die we zoveel mogelijk meenemen in het nieuwe beleid. In deze notitie worden de aanbevelingen van KWIZ en MEE en de Wering uitgewerkt samen met de geschatte meerkosten.

2 Gebruik en bereik minimaregelingen

In dit hoofdstuk wordt het gebruik en bereik weergegeven van de verschillende minimaregelingen. Het gebruik is gemeten over de periode 1 juli 2021 tot 1 juli 2022. Het bereik is het gebruik van de regeling afgezet tegen de totale doelgroep (dus inclusief de minima die de gemeente niet in beeld heeft).

- De bijzondere bijstand kent een bereik van 27% onder de doelgroep. Het gaat hier om 358 huishoudens die in de analyseperiode gebruik hebben gemaakt van de bijzondere bijstand. Het bereik ligt net iets boven het gemiddelde bereik dat we bij andere gemeenten zien, namelijk 20 tot 25%;
- In de analyseperiode hebben 892 huishoudens gebruik gemaakt van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. Een bereik van 74% ligt in lijn met het gemiddelde van 70 à 75% bij vergelijkbare gemeenten;
- Het gebruik van de individuele inkomenstoeslag is in de analyseperiode 249 huishoudens. Het bereik is 33%. In andere gemeenten zien we een gemiddeld bereik van ongeveer 50%;
- Het gebruik van de collectieve zorgverzekering is 541 huishoudens (in totaal maken 714 inwoners hiervan gebruik). Het bereik is 29% in de analyseperiode. Het bereik van de collectieve zorgverzekering ligt lager dan het landelijk gemiddelde van 35 à 40%;
- In de analyseperiode maakten 487 volwassenen gebruik van de regeling voor Maatschappelijke activiteiten voor volwassenen. Het bereik van de regeling is 37%. Het bereik ligt in lijn met het gemiddelde bereik van 35 à 40% van een participatieregeling voor volwassenen;
- Het Kindpakket wordt door 117 huishoudens gebruikt. Het pakket heeft daarmee een bereik van 28%. Het bereik ligt onder het gemiddelde bereik van een participatieregeling voor kinderen van 45 à 50%;
- In de analyseperiode is de energietoeslag gebruikt door 1.329 huishoudens. De doelgroep van deze regeling is anders dan voor de rest van het minimabeleid. De doelgroep voor de energietoeslag bestaat uit huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum (Wsm), waarbij er geen rekening wordt gehouden met de hoogte van het vermogen. Om deze reden kan er geen bereik worden weergegeven van deze regeling;
- De individuele studietoeslag ondersteunt studenten die om medische redenen niet in staat zijn om hun inkomen met een bijbaan aan te vullen. In de analyseperiode hebben 3 huishoudens gebruikgemaakt van deze regeling. De doelgroep voor deze regeling is niet vast te stellen, en daarmee het bereik ook niet.

Gebruik en bereik minimaregelingen 1 juli 2021 tot 1 juli 2022

Regeling	Gemeente Heemskerk	Bereik landelijk
Bijzondere bijstand		
Doelgroep	1.311	
Gebruik	358	
Bereik	27%	20 tot 25%
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen		
Doelgroep	1,200	
Gebruik	892	
Bereik	74%	70 tot 75%

Individuele inkomenstoeslag		
Doelgroep	736	
Gebruik	246	
Bereik	33%	50%
Collectieve zorgverzekering minima		
Doelgroep	1.895	
Gebruik	541	
Bereik	29%	35 tot 40%
Maatschappelijke activiteiten volwassenen		
Doelgroep	1.311	
Gebruik	487	
Bereik	37%	35 tot 40%
Kindpakket		
Doelgroep	420	
Gebruik	117	
Bereik	28%	45 tot 50%

3 Aanbevelingen KWIZ

In dit hoofdstuk worden de aanbevelingen van KWIZ van de verschillende minimaregelingen uitgewerkt samen met de geschatte kosten.

3.1 Overweeg, wanneer mogelijk in de gemeentelijke begroting, een verhoging van inkomensgrenzen. In het licht van de huidige inflatie geeft dat voor huishoudens (meer) beweegruimte;

Het huidige armoedebeleid van de gemeente kent verschillende inkomensgrenzen. Een inkomensgrens bepaalt mede de omvang van de doelgroep van de diverse regelingen.

We hanteren verschillende inkomensgrenzen binnen de gemeente Heemskerk:

- 100% van het wettelijk sociaal minimum (Wsm) voor de kwijtschelding gemeentelijke belastingen (dit is wettelijk bepaald);
- 110% Wsm voor minimabeleid en het Kindpakket (afgestemd met Velsen en Beverwijk);
- 120% Wsm voor het Jeugdfonds Sport & Cultuur;
- 120% Wsm voor de energietoeslag (landelijke richtlijn);
- 130% Wsm voor de collectieve zorgverzekering minima.

Het aantal minima in Heemskerk in 2022

Inkomenspercentage Wsm	Schatting totaal aantal minima	Schatting aantal kinderen van de minima
Tot 100%	1.200	790
Tot 110%	1.311	910
Tot 120%	1.634	1.090
Tot 130%	1.895	1.300

Het vergroten van de doelgroep van inkomens van 110% Wsm naar 120% Wsm of naar 130% Wsm heeft impact op het budget minimabeleid. Het aantal huishoudens met lage inkomens is in 2022 in kaart gebracht door KWIZ, hierbij zijn we voorzichtig met het benoemen van exacte aantallen, omdat de gemeente geen rechtstreekse toegang heeft tot inkomensgegevens van de inwoners.

Noot verhoging minimumloon

In januari 2023 is het wettelijk minimumloon met 10,15% verhoogd. Dat heeft tot gevolg dat de hoogte van de uitkering meestijgt en ook de inkomensgrens voor de minimaregelingen hoger komt te liggen. Ter illustratie; voor alleenstaanden is het bereik van de individuele inkomensvoet in 2022 inkomens tot € 1.255 per maand. Vanaf 2023 zijn dat inkomens tot € 1.380 per maand, een significante stijging. Dat heeft tot gevolg dat meer mensen met parttime/lage inkomens aanspraak kunnen gaan maken op de Individuele Inkomensvoet. Deze doelgroep kennen we nu nog niet, dus is het lastig daar een inschatting van te maken. Het is met name afhankelijk van deze doelgroep of er een stijging komt en hoe groot deze zal zijn.

Meerkosten op basis van het jaar 2022

Kindpakket:

- Bij 120% van het Wsm schatten we de meerkosten tussen € 75.000 - € 80.000 per jaar.
- Bij 130% van het Wsm schatten we de meerkosten tussen € 116.000 - € 120.000 per jaar.

Maatschappelijke activiteiten volwassenen:

- Bij 120% van het Wsm schatten we de meerkosten tussen € 120.000 - € 130.000 per jaar.

- Bij 130% van het Wsm schatten we de meerkosten tussen € 200.000 - € 220.000 per jaar.

Individuele inkomenstoelage:

- Bij 120% van het Wsm schatten we de meerkosten tussen € 30.000 - € 50.000 per jaar.
- Bij 130% van het Wsm schatten we de meerkosten tussen € 50.000 - € 75.000.

Collectieve zorgverzekering minima:

- Bij 130% van het Wsm en een bereik van 40% schatten we de meerkosten tussen € 15.000 – € 20.000 per jaar.
- Bij een verhoging van de vergoeding van de aanvullende premie schatten we de meerkosten tussen € 30.000 - € 40.000 per jaar.

*Daarnaast verwachten we meer uitvoeringskosten als de aanvragen toenemen. Dit betekent minimaal 1 fte schaal 9 ad € 86.742 (loonsom 2024) per jaar.

3.2 Overweeg extra ondersteuning te bieden voor inwoners met een (chronische) zorgvraag. Deze doelgroep heeft extra kosten waarvoor zij op dit moment niet gecompenseerd worden bij een (langdurig) laag inkomen (de gemeente had een Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapte chronisch ziekenregeling, deze is echter afgeschaft per 1 januari 2021, in het kader van de Taskforce. Perspectiefnota 2021-2024);

Gemeente Heemskerk had voor 2021 een Tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapte chronisch ziekenregeling. Deze is in het kader van de Taskforce afgeschaft, per 1 januari 2021 (Perspectiefnota 2021-2024).

Bij de afschaffing van de regeling is overwogen dat inwoners die chronisch ziek zijn de mogelijkheid hebben om zich te verzekeren via de Collectieve zorgverzekering minima (de gemeentepolis). Bij deelname betaalt de gemeente mee in de aanvullende premie, een bedrag tussen € 10 en € 30 per maand, afhankelijk van het aanvullend pakket. Deelname aan de gemeentepolis zorgt ervoor dat inwoners met veel zorgkosten meer vergoedingen krijgen vanuit de zorgverzekeraar. Binnen de gemeentepolis bestaat de mogelijkheid om het eigen risico mee te verzekeren of om te kiezen voor gespreid betalen van het eigen risico. Bij gespreid betalen bestaat de mogelijkheid tot restitutie van het ongebruikt bedrag.

Inwoners met een inkomen tot 110% van het Wsm betalen geen eigen bijdrage voor Wmo voorzieningen. Daarnaast kunnen inwoners die veel zorgkosten maken voor ziekte of invaliditeit zorgkosten aftrekken van de Inkomstenbelasting.

De regeling kostte destijds € 100.000 exclusief uitvoeringskosten per jaar. Voor de uitvoeringskosten is er 0,5 fte nodig in schaal 8 (mede afhankelijk van de inrichting van het werkproces), een bedrag van € 77.178 per jaar.

3.3 Onderzoek de mogelijkheden en financiële ruimte voor het toepassen van een draagkrachtberekening bij het toekennen van de minimaregelingen;

De minimaregelingen worden nu als bulk afgehandeld. Dat wil zeggen dat er getoetst wordt op basis van het vermogen en een inkomensgrens van 110%, 120% en 130% van het Wsm, met wel toegestaan een marginale overschrijding van ongeveer € 20 per maand. Alleen bij de aanvragen

bijzondere bijstand wordt een draagkrachtberekening gemaakt. Hierbij gaat het om extra noodzakelijke kosten die voortvloeien uit bijzondere omstandigheden van de inwoner en deze kosten kunnen niet betaald worden uit een uitkering of een inkomen tot 150% van het Wsm (kan een gedeeltelijke toekenning zijn wegens een stukje draagkracht). Indien we besluiten om een draagkrachtberekening bij alle regelingen in te voeren zijn extra uitvoeringskosten noodzakelijk en de kosten van een gedeeltelijke toekenning.

Bij de invoering van een draagkrachtberekening bij alle minimaregelingen zijn extra bewijsstukken nodig om de draagkrachtberekening te kunnen maken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om bewijsstukken omtrent de hoogte van de huur, premie zorgverzekering, bankafschriften enzovoort. Alle aanvragen van inwoners die niet eerder een aanvraag hebben ingediend worden hiermee bewerkelijk en belastend voor de inwoner door de hoeveelheid bewijsstukken. De aanvraagprocedure wordt hiermee weer complexer.

We schatten de meerkosten op 1 fulltime fte in schaal 9, de extra uitvoeringskosten bedragen € 86.742 (loonsom 2024) per jaar. Daarnaast zullen we extra kosten maken omdat er gedeeltelijk wordt toegekend aan de inwoners met een draagkracht. We kunnen hiervan op voorhand geen schatting maken van de kosten, omdat wij hier geen volledige registratie van hebben.

3.4 Zet in op preventie onder doelgroepen die vaker minima zijn dan anderen.

In het kader van data gestuurd werken krijgen inwoners van de wijken Oosterwijk/Zuidbroek/Hofland en Poelenburg en Oostzij preventief informatie over onder andere het thema financiën, opvoeden en opgroeien en eenzaamheid. Hierin wordt samengewerkt met verschillende ketenpartners die met de doelgroep te maken hebben, zoals de Voedselbank, Schuldhulpmaatjes, MEE en de Wering, het Noodfonds Heemskerk, enzovoort. Op dit moment worden een aantal methodes gebruik in een pilotvorm om te onderzoeken wat een succesvolle aanpak zal zijn.

Daarnaast zullen de genoemde wijken worden meegenomen in het uitvoeringsplan van de Toekomstvisie buurtwerk 2023. In samenhang met andere thema's in deze wijken zullen de inwoners meer voorlichting krijgen op het thema financiën en inkomensondersteunende regelingen van de gemeente. Ook zal hier meer preventief ingezet worden op de aanwezige problematiek. Door bijvoorbeeld inwoners te informeren en adviseren over zaken waar zij tegenaanlopen. In de Wijk Poelenburg en Oostzij wordt de witgoedwissel uitgevoerd. Inwoners worden ook in het kader van energiearmoede gratis geadviseerd om energie te besparen en krijgen gratis energiebesparende maatregelen om energiekosten te verminderen. Er zal vanuit verschillende invalshoeken meer aandacht gaan naar deze wijken, omdat deze wijken in diverse lijsten voorkomen.

De kosten worden betaald uit de bestaande budgetten en voor de toekomst in het kader van de aanpak Toekomstvisie buurtwerk 2023 stellen we deze kosten P.M. omdat dit onderwerp nog wordt uitgewerkt.

3.5 Onderzoek de behoeften van langdurige minima en zet in op maximale participatie in de samenleving als werkaanvaarding voor de doelgroep niet meer mogelijk is;

In 2023 loopt een onderzoek naar trede 2 inwoners in de uitkering (ook langdurige minima genoemd). Aan de hand van de Participatieladder zijn deze inwoners ingedeeld in trede 2. De Participatieladder

is een meetinstrument waarmee je van iedere inwoner kunt vaststellen wat diens mate van participatie in de samenleving is. De ladder is onderverdeeld in zes treden, van sociaal geïsoleerd tot werkend zonder ondersteuning. In trede 2 zitten inwoners die over het algemeen meer begeleiding nodig hebben om te participeren in de samenleving.

Met dit onderzoek wordt het volgende bereikt:

- Arbeidspotentieel (met loonkostensubsidie) uit het bestand trede 2 halen en aanmelden voor betaald werk;
- Is betaald werk niet haalbaar dan wordt bekeken of een activeringstraject mogelijk is of taalscholing;
- Met dit onderzoek wordt het bestand trede 2 up-to-date gemaakt, in de looptijd tot 1 januari 2024. Hierbij wordt intensief samengewerkt met de arbeidsmarktregio. Hiermee zal voldaan worden aan de genoemde aanbeveling.

Middels de Individuele Inkomensvoorschot worden inwoners met weinig geld die langdurig op het Wsm leven financieel ondersteunt.

De kosten worden betaald uit de bestaande budgetten.

3.6 Blijf inzetten op de communicatie en informatievoorziening omtrent inkomensondersteunende regelingen en het aanbod aan schuldhulpverlening om de gehele doelgroep te bereiken met de juiste informatie;

In samenwerking met team Communicatie is een communicatieplan opgesteld om meer bekendheid van de gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen te realiseren, waaronder ook voor de gemeentelijke schuldhulpverlening en energiearmoede. Het gaat hierbij om on – en offline communicatiemiddelen. Hieronder volgen een aantal maatregelen:

✓ Campagne “Iedereen doet mee”

De campagne “iedereen doet mee” zal worden voorgezet en geoptimaliseerd. Hierbij worden de bestaande instrumenten geüpdatet en verbeterd. Ook wordt de campagne geïntensiveerd.

✓ Folder “Iedereen doet mee”

De folder “iedereen doet mee” is in samenwerking met team Communicatie en de betrokkenheid van de Participatieraad geactualiseerd. Ook heeft team Communicatie onderzocht of het vertalen van de folder noodzakelijk is voor het bereik van anderstaligen. Op basis van dit onderzoek is gebleken dat vertalen mogelijk is naar de volgende talen: Arabisch, Turks, Farsi en Engels. Dit is op basis van het aantal anderstalige inwoners in de gemeente Heemskerk (**bijlage Advies vertalingen**). Of vertaling effect zal hebben in het bereik wordt na een periode van 2 jaar geëvalueerd. Met de evaluatie zullen we de effectiviteit meten. Bij een positief resultaat zullen we de vertalingen voortzetten.

In juni 2023 is de folder “Iedereen doet mee” naar 1.750 inwoners met weinig geld (bij ons bekende minima) verstuurd. Hiermee denken we de bekende groep nog beter te bereiken om de gemeentelijke regelingen aan te vragen. De overige folders worden uitgereikt door het Serviceplein, tijdens het inloopsprekuren op scholen en onze lokale ketenpartners.

✓ **Aanpassing gemeentelijke website**

De gemeentelijke website is inmiddels aangepast om zo laagdrempelig mogelijk te zijn in de informatievoorziening over de Gemeentelijk regelingen. Middels diverse tegels wordt de informatie aangereikt aan de inwoners. Ook in beeld. U kunt een kijkje nemen op [Iedereen doet mee \(voor inwoners met weinig geld\) | Gemeente Heemskerk](#). Hiermee verwachten we meer inwoners te bereiken.

✓ **Socials van de gemeente**

Herhaaldelijk zullen we de inwoners via de socials attenderen op de Gemeentelijk regelingen. Inwoners die gebruik zouden moeten maken van de gemeentelijke regelingen worden aangemoedigd om deze aan te vragen.

✓ **Poster Iedereen doet mee**

We hebben een poster ontwikkeld voor in de wachtkamers, kantines, buurthuizen, scholen, straatborden, enzovoort. Met de poster willen we onder andere meer aandacht vestigen op de vindbaarheid van de gemeentelijke regelingen.

✓ **Netwerkbijeenkomsten**

Via de netwerkbijeenkomst "Armoede in Beeld" en netwerkbijeenkomst tegen kinderarmoede zullen we meer aandacht vragen bij de lokale professionals om de gemeentelijke regelingen onder de aandacht te brengen van onze inwoners met weinig geld. 2 x per jaar wordt "Armoede in Beeld" georganiseerd samen met de gemeente Beverwijk. Hierin trekken we gezamenlijk op met Sociaal team Beverwijk en MET Heemskerk. In dit netwerk worden alle organisaties die te maken hebben met het bestrijden van armoede aangemoedigd om deel te nemen. Vanaf 2023 willen we starten met een netwerkbijeenkomst om kinderarmoede tegen te gaan. Deze bijeenkomst wordt samen met MEE & de Wering georganiseerd in Heemskerk.

✓ **Regelingen in de spotlight**

We gaan met een nieuwe thema werken door periodiek bepaalde regelingen in de spotlight te zetten. Dit gerelateerd aan een seizoen of een actualiteit. Hierna volgen een aantal voorbeelden van de aanpak.

✓ **Bekendheid schuldhulpverlening**

Schuldhulpverlening is ook een onderdeel van de campagne "Iedereen doet mee". In het kader hiervan is de gemeentelijk website aangepast, is schuldhulpverlening opgenomen in de folder "Iedereen doet mee" en zullen flyers gemaakt worden met voorlichting over het proces schuldhulpverlening.

De kosten hiervan zijn begroot op € 15.000 per jaar.

3.7 Blijf de integrale werkwijze handhaven en daarop inzetten, juist omdat multiproblematiek toeneemt;

Vanuit het Serviceplein Heemskerk, team Werk & Inkomen (waaronder ook schuldhulpverlening), Welzijn en Zorg en maatschappelijke kernpartners wordt integraal samengewerkt om complexe vragen op te lossen om de kwaliteit van leven van inwoners te verbeteren. Hiermee wordt getracht om de leefomstandigheden van inwoners te verbeteren en problemen in een vroeg stadium aan te

pakken, voordat deze verergeren. Middels het Serviceplein Heemskerk zetten verschillende partijen hun kennis en expertise in en zoeken naar oplossingen die voor alle betrokken partijen werken.

De kosten hiervan worden betaald uit de bestaande budgetten.

3.8 Neem als gemeente een faciliterende rol op in de communicatie met en tussen ketenpartners op deze beleidsterreinen. Organiseer bijvoorbeeld periodieke overlegmomenten en neem hierin het voortouw om kennis en vaardigheden breed te delen en van elkaar te leren en elkaar in diensten aan te vullen waar mogelijk;

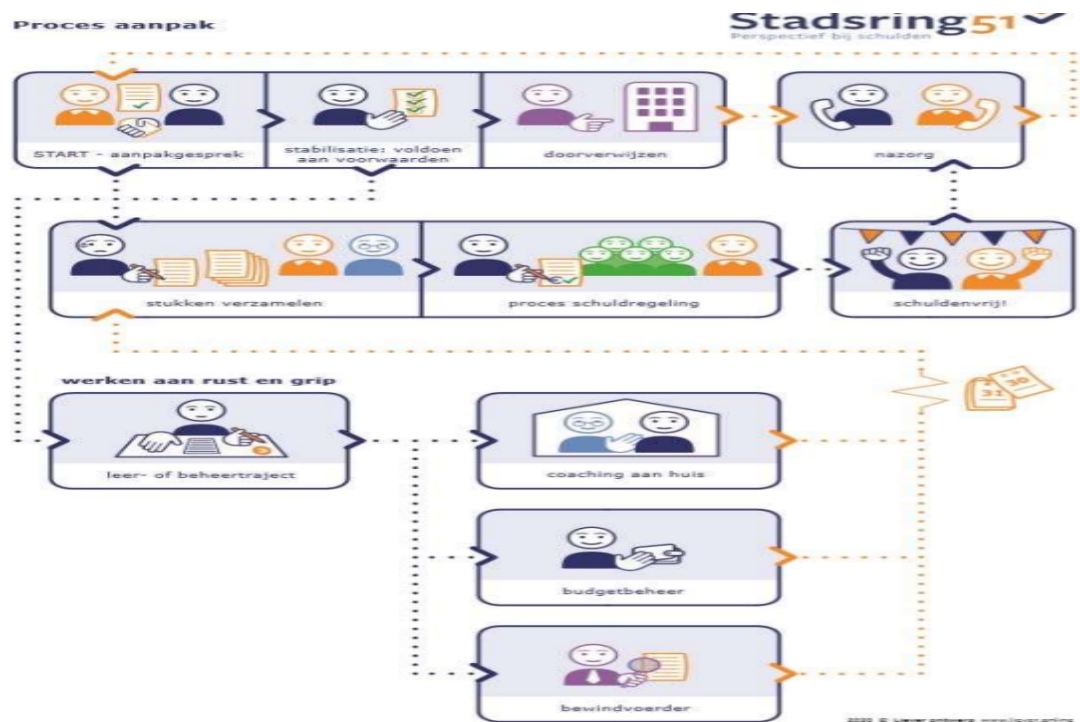
Binnen het Serviceplein Heemskerk wordt samengewerkt met zowel gemeentelijke teams (Welzijn & Zorg, Werk & Inkomen) als de maatschappelijke kernpartners (MET Heemskerk, CJG, MEE & de Wering, IJmondWerkt!, MaatjeZ) om de inwoners met verschillende hulpvragen te helpen. In het Serviceplein Heemskerk, vindt regelmatig multidisciplinair casusoverleg plaats. Hier worden de ingekomen signalen (na toestemming inwoner) besproken en worden de vervolgstappen bepaald. Deze signalen komen uit gesprekken waarin de professionals de situatie breed uitvragen. Casusbespreking betekent dat de kwaliteit van het resultaat veel hoger is dan wanneer dit op afstand of via verwijzing gebeurt. Er wordt afgesproken wie in actie komt en dat wordt ook gevolgd. Inwoners met complexe problemen krijgen vanuit goed overleg samenhangende hulp. De bestaande toegangen zijn verbreed en versterkt.

Het doel is en blijft passende en samenhangende hulp aan inwoners, die laagdrempelig wordt aangeboden. Preventie waar mogelijk door gebruik van goede algemene voorzieningen; passende hulp door een goede mix van professionele inzet en ondersteuning.

De kosten hiervan worden betaald uit de bestaande budgetten.

3.9 Zet de behoeften van cliënten centraal en probeer waar mogelijk aan te sluiten bij wat zij nodig hebben om stress te verminderen;

Deze aanbeveling gaat over de gemeentelijke schuldhulpverlening. Binnen met name schuldhulpverlening is de aanpak Stress-sensitieve dienstverlening noodzakelijk, inwoners met schulden ervaren veel stress en spanningen. Om die reden krijgen schuldhulpverleners binnen de gemeente de training Stress-sensitief werken. Ook zal in de uitvoering met praatplaten gewerkt worden van de Branchevereniging Nederlandse Vereniging Volkskrediet (NVVK) om inwoners die laaggeletterd zijn goed te informeren. Een Schulphulpverlener weet voorafgaand aan de intake niet of een inwoner laaggeletterd is. In de praktijk maakt dit ook niet uit. De praatplaat levert voor een veel groter deel van de cliënten van schuldhulpverlening een voordeel op dan alleen voor de doelgroep laaggeletterden. Deze aanpak heeft ook een toegevoegde waarde voor inwoners van buitenlandse afkomst. Een schuldhulpverlener beslist zelf of hij een praatplaat gebruikt voor de intake of niet. Dit gebeurt in overleg met de cliënt. Hierna ziet u een voorbeeld van een praatplaat wat de branchevereniging NVVK aanraadt voor schuldhulpverlening.

Figuur 4: procestekening tijdens aanpak gesprek

De kosten worden betaald uit de bestaande opleidingsbudgetten.

3.10 Bekendheid geven aan de regeling schuldhulpverlening, ook aan ondernemers;

Door middel van het communicatieplan minimeleid en schuldhulpverlening willen we meer bekendheid geven aan schuldhulpverlening om het bereik te vergroten. Ook door onze samenwerking met de VNG. Landelijk is dit een ook aandachtspunt. In de aanpak sluiten we aan bij de adviezen van de NVVK en de VNG.

Verder zijn we bezig met een verbeterplan bij de gemeentelijke schuldhulpverlening om de inwoners goed voor te lichten over de hulpprocessen binnen schuldhulpverlening. Voorlichting aan inwoners over schuldhulpverlening vormt een onderdeel van de campagne "Iedereen doet mee". Zo is de informatie opgenomen in de folder "Iedereen doet mee" en is de gemeentelijke website hierop aangepast.

Vanwege de verkorting van de aflostermijn van 36 maanden naar 18 maanden, verwachten we een toename van aanvragen voor schuldhulpverlening. Op dit moment zien we al een stijging in het aantal aanvragen.

In de eerste Bestuursrapportage 2023 is een bedrag gevraagd van € 124.000 om de toename in de aanvragen te kunnen opvangen en om de wijzigingen van de verkorting van de aflostermijn te kunnen implementeren.

4 Aanbevelingen MEE & de Wering

In dit hoofdstuk worden de aanbevelingen van MEE & de Wering uitgewerkt met de geschatte kosten om dit te kunnen realiseren.

MEE & de Wering heeft voor de gemeente op alle basisscholen een inventarisatie gedaan op alle basisscholen met betrekking tot signalen en behoeftes op het thema kinderarmoede. Naast inventarisatie op basisscholen zijn ook kennismakingsgesprekken gevoerd met ketenpartners, het CJG, MET Heemskerk, Buurtgezinnen, MEE & de Wering (Heemskerk), Welschap en 'd Evelaer. Deze gesprekken hebben als doel tot een intensieve samenwerking te komen tussen basisscholen en ketenpartners en daarmee gerichte aanpak om kinderarmoede terug te dringen.

Daarbij spelen de volgende subdoelen een rol:

- Inventarisatie, informatie;
- Vroeg signaleren en preventief werken;
- Verbinding leggen tussen organisaties/instellingen en scholen.

Conclusie MEE & de Wering

Aan de hand van de gesprekken met de ketenpartners en de scholen kunnen we opmaken dat er veel overeenkomsten zijn in wat zij signaleren en adviseren:

- Er zijn verschillende scholen die extra aandacht verdienen: De Vlinder, Kariboe, De Ark, Het Rinket. Juist voor deze leerlingen is het belangrijk om op een schoolreisje te gaan of naar een museum. Op deze scholen zijn veel ouders die de ouderbijdrage niet kunnen betalen. Door een gemeentelijke bijdrage naar deze scholen neemt de kansenongelijkheid af;
- Het serviceplein werkt op zich goed, maar er zijn te veel ouders die de gang naar het gemeentehuis niet maken;
- Verschillende professionals (binnen en buiten het onderwijs) hebben aangegeven dat zij meer informatie willen over de regelingen en hoe armoede bespreekbaar te maken;
- Er heerst schaamte en taboe rondom armoede. De samenleving heeft snel een oordeel over armoede, en dat speelt een grote rol;
- Ketenpartners en onderwijs weten elkaar wel te vinden, maar daar is ruimte voor verbetering. Het gebeurt bijvoorbeeld niet op regelmatige basis;
- Gebruik van tolktelefoon wordt als duur ervaren;
- In gezinnen waar zorgen zijn over geld is ook sprake van stress. Als gevolg van deze stress leven kinderen, jongeren en ouders gemiddeld minder gezond, zij eten ongezonder en bewegen minder (Jehoel-Gijsbers 2009). Dit is een zorgwekkende ontwikkeling;
- De flyer 'Iedereen doet mee' wordt veel gebruikt maar niet door mensen die de Nederlandse taal niet of beperkt machtig zijn.

Advies MEE & de Wering

Op basis van de conclusie van de inventarisatie adviseert MEE & de Wering de gemeente Heemskerk het volgende:

4.1 Werk aan netwerkversterking tussen ketenpartners, onderwijs en gemeente;

Door middel van de samenwerking binnen het Serviceplein Heemskerk wordt de samenwerking tussen ketenpartners versterkt, maar ook door het organiseren van de jaarlijkse

netwerkbijeenkomsten ter bestrijding van armoede in Heemskerk. 2 x per jaar organiseren we een netwerkbijeenkomst “Armoede in Beeld” gezamenlijk met de gemeente Beverwijk om zo alle betrokken partners elkaar te laten ontmoeten zodat zij elkaar beter weten te vinden en om ideeën aan te kunnen dragen hoe wij gezamenlijk de armoede binnen de gemeenten kunnen bestrijden vanuit verschillende invalshoeken.

In 2023 organiseren we specifiek een netwerkbijeenkomst op het thema kinderarmoede in Heemskerk, met het doel dat de lokale organisaties elkaar beter leren kennen om zo makkelijker naar elkaar te kunnen verwijzen als dit nodig is en om gezamenlijk de kinderarmoede te bestrijden binnen Heemskerk.

De kosten hiervan worden betaald uit de bestaande budgetten.

4.2 Organiseer inloopsprekuren op aandachtsscholen;

Vanaf mei 2023 zijn we gestart met een pilot op 2 basisscholen om de samenwerking met scholen te versterken en om te onderzoeken of een inloopsprekuren op scholen leidt tot het bereiken van ouders die hulpvragen hebben en niet zo snel naar het Serviceplein in het gemeentehuis komen. Indien uit de evaluatie blijkt dat de pilots succesvol zijn dan zal uitbreiding op meer scholen volgen.

De kosten hiervan worden op dit moment betaald uit de bestaande budgetten. Echter na uitbreiding zal dit wel meer kosten met zich meebrengen. De kosten zijn op dit moment nog niet bekend en om die reden stellen we deze P.M.

4.3 Aandacht voor het trainen in gesprekstechnieken en informeren van Interne begeleiders (IB-ers), functionarissen en ketenpartners;

Voor de gemeentelijke medewerkers worden via eigen teams trainingen georganiseerd om de deskundigheid van medewerkers te bevorderen. Dit is een onderdeel van het opleidingsplan van de gemeente. Daarnaast worden binnen het Serviceplein Heemskerk trainingen gegeven, ook voor de betrokken ketenpartners. Gesprekstechnieken kunnen hiervan een onderdeel zijn.

We schatten de meerkosten hiervan op € 6.000 per jaar.

4.4 Nog meer versimpelen van aanvragen;

De aanvraagprocedure is in 2021 in samenwerking met de Participatieraad versimpeld. Er is één aanvraagformulier gemaakt voor alle minimaregelingen en bijzondere bijstand. Hiermee is het eenvoudiger gemaakt om tegelijkertijd diverse regelingen aan te vragen. Het nog meer versimpelen blijft een aandachtspunt. In het eerste kwartaal van 2024, bij het opstellen van nieuw beleid zal het versimpelen van de aanvraagprocedure nogmaals onder de loep worden genomen. Inwoners die minder digitaal vaardig zijn krijgen ondersteuning bij het doen van een aanvraag via het Serviceplein.

De kosten hiervan worden betaald uit de bestaande budgetten.

4.5 Vertalen overzicht minima- en kindregelingen

De Folder “Iedereen doet mee” is vertaald in volgende talen: Arabisch, Turks, Farsi en Engels. Dit is gedaan naar aanleiding van een advies van het team Communicatie. Om te meten of de vertaling effectief is zal een evaluatie gedaan worden na een periode van 2 jaar, vanaf 1 januari 2024. Indien de aanpak succesvol is zal de vertaling worden voortgezet.

De kosten hiervan zijn genoemd bij punt 6.

4.6 Ouderkamers op scholen;

In het kader van het beleidsplan onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 wordt er onderzocht op welke wijze en op welke scholen er behoefte is aan Ouderkamers zoals die op de basisschool De Vlinder. Een Ouderkamer is een ontmoetingsplaats waar ouders elkaar kunnen treffen, waar contacten ontstaan tussen ouders en school en tussen ouders onderling.

De kosten hiervan worden P.M. gesteld.

4.7 Advies gezonde leefstijl op school en aan ouders en kinderen;

Vanuit het preventieakkoord kunnen scholen een aanvraag doen bij de gemeente om aan de slag te gaan met gezonde voeding en leefstijl. Enkele voorbeelden hiervan zijn het moestuinproject, gezonde voeding, wandelen met de kinderen, gezonde school-aanpak enzovoort.

De kosten hiervan worden betaald uit de bestaande budgetten.

4.8 Inzet tolkentelefoon;

Het advies van MEE & de Wering is om per school op basis van het aantal leerlingen een budget te geven per schooljaar voor de inzet van de tolkentelefoon. De scholen bekostigen de tolkentelefoon wat een dure kostenpost is en dit gaat ten koste van het onderwijsbudget van de scholen. Hierdoor wordt de tolkentelefoon alleen ingezet in uiterste noodgevallen terwijl dit veel vaker gewenst is.

Op dit moment beschikt het Serviceplein en het team Werk & Inkomen over vertalers en over twee sleutelfiguren (voor de Inburgering en de doelgroep Oekraïners) die tolken voor ouders die de Nederlandse taal niet goed beheersen. De taakstelling voor het plaatsen van statushouders is de afgelopen jaren toegenomen. Dit maakt dat er meer inwoners komen met een buitenlandse achtergrond.

Ook tijdens het inloopspreekuur op scholen zijn vertalers aanwezig. Een tolkentelefoon kan, als scholen ervoor kiezen, worden ingezet bij noodzakelijke situaties. Het besluit hierover of zij een tolkentelefoon inzetten of niet is aan de scholen zelf.

Wat in de praktijk heel goed werkt is om een ouder die de Nederlandse taal niet zo goed begrijpt te vragen om een volwassen kennis mee te nemen om te vertalen.

De kosten van de Sleutelfiguren worden betaald uit de bestaande budgetten.

5 Overige verbeterpunten

In dit hoofdstuk worden de overige verbeterpunten beschreven van het beleid en de geschatte kosten hiervan.

5.1 Deelname Jeugdfonds Sport & Cultuur (JFSC);

In het coalitieprogramma van Heemskerk Lokaal, D66 en GroenLinks 2022-2026 is opgenomen dat de gemeente aansluit bij het Jeugdfonds Sport & Cultuur (JFSC). Zodat het inkomen van ouders geen belemmering vormt voor kinderen om deel te nemen aan sport en cultuuractiviteiten.

Vanaf juni 2023 zijn wij aangesloten bij het JFSC. Met het aansluiten bij JFSC verwachten we meer kinderen te bereiken (ook Oekraïense kinderen). We komen in contact met minimagezinnen die nu nog niet in beeld zijn en nog geen ondersteuning ontvangen. Via het JFSC wordt het netwerk rond het kind/het gezin worden ingezet en verbreed. Het fonds werkt samen met intermediairs die professioneel betrokken zijn bij het kind. Dat zijn bijvoorbeeld schooldirecteuren, leerkrachten, IB'ers, jeugdhulpverleners, huisartsen, buurtsportcoaches, gemeenteconsulenten, medewerkers van MEE & de Wering en de medewerkers van MET Heemskerk.

Daarnaast verwachten we dat de drempel voor het doen van een aanvraag wordt verlaagd. Betrokkenen kunnen samen met de intermediair uit hun vertrouwde omgeving een aanvraag doen. Het fonds betaalt rechtstreeks de factuur van de sportvereniging, culturele instelling of de rekening voor attributen. Ouders hoeven zelf dus geen geld voor te schieten of bewijsstukken in te leveren. Zodoende komt het geld ook daadwerkelijk bij het kind terecht. Het contact tussen de intermediair en het kind/het gezin is waardevol en kan een brug zijn naar verdere ondersteuning.

De samenwerking met het JFSC levert naast het werken met intermediairs, een groter bereik en een laagdrempelige toegang ook efficiency voordelen op. Naast klantmanagers kunnen ook andere professionals samen met het kind een aanvraag doen. Dat betekent dat niet langer alle aanvragen voor sport en cultuur via de gemeente moeten lopen. Ook de verantwoording over de bestede middelen is eenvoudig; via halfjaar- en jaarrapportages. De voordelen voor de samenwerking met JFSC zijn groot en zijn de geringe kosten voor deelname waard.

Op basis van het coalitieakkoord 2023-2026 is reeds structureel budget toegekend voor de aansluiting bij het Jeugdfonds Sport & Cultuur:

Structureel budget	2023	2024	2025	2026
Aansluiten bij het Jeugdfonds	€ 68.000	€ 82.000	€ 95.000	€ 95.000

5.2 Proactieve benadering van de bekende inwoners zodat zij de regelingen aanvragen;

Aan 1.750 inwoners is de folder “Iedereen doet mee” verstuurd (de bekende minima). Hiermee willen we deze inwoners wijzen op de regelingen die zij kunnen aanvragen. Ook hebben alle klantmanagers van het Team Werk & Inkomen de instructie gekregen om de regelingen mee te nemen in de gesprekken die zij hebben met de inwoners die bij ons bekend zijn. Het Serviceplein heeft hier ook een rol in, door inwoners te wijzen op het aanvragen van de regelingen. Verder worden alle instrumenten, genoemd bij punt 6 ingezet om inwoners met weinig geld te bereiken.

De kosten hiervan zijn genoemd bij punt 6.

5.3 Gebruik enkele regelingen en niet alles;

De gemeenteraad is op 22 februari 2023 geïnformeerd over de redenen waarom inwoners soms wel voor de ene regeling in aanmerking komen en niet voor andere regeling (**voor nader informatie zie Raadsmemo met als onderwerp: Toezegging T 2022/063: huishoudens maken gemiddeld van 2 tot 3 minimaregelingen gebruik, terwijl het aanbod breder is**).

5.4 Computerregeling;

Het huidige beleid ten aanzien van de computerregeling voor inwoners met weinig geld is marginaal. Kosten van een laptop/tablet/computer kunnen worden vergoed. Voorwaarden zijn:

- a. Het ten laste komend kind moet tussen negen en achttien jaar zijn;
- b. Het kind is een ten laste komend kind conform artikel 4 Participatiewet en moet op een school voor basisonderwijs of voortgezet onderwijs of op een beroepsopleiding (MBO) zitten;
- c. Eens in vijf jaar, per gezin.

Het voorstel is om de computerregeling uit te breiden naar bijvoorbeeld een tegemoetkoming van maximaal 2 computers aan een huishouden met 2 of meer schoolgaande kinderen, eens in 3 jaar en 1 aan overige huishoudens, eens in 5 jaar. Dit is meer in de lijn met de buurgemeenten. Vanaf de leeftijd van 9 jaar.

We schatten de meerkosten van het voorstel gemiddeld op € 50.000 per jaar. Omdat de computerregeling eens in 3 jaar verstrekt zal worden of eens in 5 jaar zal het bedrag jaarlijks verschillen.

5.5 Duurzame gebruiksgoederen;

De regeling duurzame gebruiksgoederen is per 1 januari 2021 afgeschaft, in het kader van de Taskforce. Perspectiefnota 2021-2024).

De regeling duurzame gebruiksgoederen was bedoeld voor inwoners, die voorafgaand aan de datum van aanvraag, gedurende drie jaren een netto inkomen hebben genoten tot 110% van Wsm. De tegemoetkoming was in 2020 maximaal:

- voor een alleenstaande € 267;
- voor alleenstaande ouders € 370;

- voor gehuwden/samenwonenden zonder ten laste komende kinderen € 342;
- voor gehuwden met ten laste komende kinderen € 423.

Bij de afschaffing van de regeling is overwogen dat voor duurzame gebruiksgoederen individueel een beroep gedaan kan worden op de bijzondere bijstand en voor langdurig minima bestaat de regeling de Individuele Inkomenstoeslag.

De kosten van de regeling waren toen € 200.000 per jaar.
Bij eventuele invoering met energiezuinige apparaten zullen de kosten hoger uitvallen, een energiezuinig apparaat kost tussen € 600 en € 800.

5.6 Huisbezoeken ouderen;

Sinds december 2022 worden er pilots gedraaid om te onderzoeken welke aanpak succesvol is. Ook wordt onderzocht welke tijdstippen het meest geschikt zijn voor het huisbezoek. De uitvoerder hiervan is MET Heemkerk. De huisbezoeken aan ouderen zoals deze gedaan werden in het verleden waren niet echt succesvol gebleken. Wanneer een methode succesvol is uit de pilots zal de gemeenteraad hierover worden geïnformeerd. Het doel is om ouderen te kunnen ondersteunen en om te bekijken of zij actief kunnen worden in de samenleving.

De kosten hiervan zijn worden deels betaald uit de bestaande subsidies. De eventuele meerkosten stellen we P.M.